

echt christelijke (nle) gedachte. scheiden uit de der van Rome. Zij moet, met licht, de wereld wezen. en heeft ver- zien de staat in de moraal, opzichte van schiet zijn pijl vrijheid nood- naar vrije ont- ing (b.v. door ordt, zal ook rheid en sla- op den bodem de sfeer van

rotestantschen palm der emi- le ware, per- handhaafster

B. W.

as de kranten Emants, een n der literaire entiger — en i buitenslands maar hij vond is ongunstiger ler, tot vorige

unstenaars de eren tijd, ook woordige. Tot verband, dan den weg hun t, maar in de ofschoon de hunnen be- gin, dat hem ng in staat buiten een rem de om- in den strijd de overigen; mer iets be- geldzorg dan en kant toch t het gewone ouden moet. ook door z'n t zichzelf ge- enderen.

rk zelf omdat genwoordigers n de objectie- zensgebeuren, ver dit natu- reep der tach- realisme, tot subjectiviteit, even, die hij d hij zeg en antwoordelijk van de be- e op de men- edragen zien el voorhoudt, az, maar ook ar ook geen

in hem zeer karakter, de imisme, ken- tegelijk som-

s, en zonder ve waarheid jkheid dus, cynische en bitterheid, zwart seep- s gebluscht, e versterven ntaliteit van d als z'n too- jelsontleding, hard, omdat sgevoel; zou- , wrang en an pijn niet

vlakaf tegen- beschouwing, ar het voor- het verloren e zien, maar die niet met of erbarmen

komt, niet met sissenden hoon, maar met vertroos- tend medelijden.

Emants' werk is de reproductie van het leven zonder Christus, zonder licht in het heden, zonder hoop op een toekomst, zonder steun, wyl zonder basis, zonder doel, wyl zonder ideaal. Niets doet het zien dan de somberheid van het dieper wegglijden in geestelijke donker- heid, dan de troosteloosheid van glanslooze levens- filosofie. In dit opzicht doet hij denken aan Cou- perus, maar 't verschil is toch heel groot en heel diep, zooals Querido met z'n gewone verrassende woorden het zegt: Couperus was de beminlijke, de charmeur, Emants de stroeve en harde waar- heidszegger, een flonkerende flaon naast een Babylonische munt, vol geheimschrift; Couperus een wanier, Emants een kraai... Couperus odeur; Emants peper...", verschillen inderdaad, die geen nadere omschrijving behoeven.

Beiden staan ze in de diepte van het donkere levensdal en zien niet de sterren van troost en genade daarboven, maar hun geest, hun aanleg, hun individualiteit is een andere; odeur en peper zegt Querido. Daarom ook heeft Couperus' werk veel meer ingang gevonden dan dat van Emants, dweepte men zelfs met hetzelfde in Couperus' romans wat men gruwelijk vond in Emants' ge- schriften; want Couperus kon het verdriet om- tooveren in een lach, terwijl het bij Emants al feller schrijnde. Maar — in wezen is het 't zelfde verdriet, dezelfde onvoldaanheid, desillusie, bitter- heid. Het bange noodlot van „Godenscherming" is geen ander dan dat van „Illusie".

Ze staan inderdaad even ver af van ieder, die het leven onder andere belichting ziet, die grooter dan de ellende van het pessimisme weet het ontfennend mededogen van Christus. Emants' psy- chologische analyse, cynisch, rauw, is de tegen- stelling van de christelijke zielsontleding. Zeker, ze gaan beide uit van den mensch zooals hij is, in z'n levenswerkelijkheid van bezoodeling, schuld, ellende, verlorenheid, maar — en ziedaar de tegen- stelling — uit deze diepte voert het geloof naar de hoogte, het pessimisme naar nóg dieper afgrond, nóg grooter troosteloosheid.

't is daarom, dat een christelijke levensovertui- ging zich niet vinden kan in het werk van Cou- perus, Emants e.d. Zij zien de mistroostigheid en ellende onder de menschen en in het leven als feiten zonder meer, dingen, die er nu eenmaal bij hooren, die men eigenlijk als gewoon moet zien, omdat het meest cynische beeld, dat Emants u geeft, werkelijkheid is, wer- kelijkheid ook in al z'n huiveringwekkende con- sequenties.

Maar zij zeggen niet, dat daarin juist de schuld ligt van het menschedom, dat deze rea- liteit juist is de zonde-verwoesting, dat dit alles is de praktijk van dat leven, dat zich van den Chris- tus heeft losgemaakt. Zij zeggen dit niet, omdat zij het als zoodanig niet zien, doch daarmee kun- nen ze ook nooit bevredigen, hem, die uit een andere overtuiging leeft. Daarom kan er ook onzer- zijds nimmer sprake zijn van een compromis tusschen waardeeren en verwerpen. Want bij alle erkenning van technische verdiensten, taalkracht, stijlwarmte, óók bij Emants, die stellig een groot en veelzijdig kunstenaar is geweest, al is alles bij hem anders dan bij Couperus, blijft de anti- these, waarover we spraken, beslissend scheiden hen en ons.

C. T.

ZENDING EN EVANGELISATIE.

De thetische en de antithetische (polemische) methode bij de prediking aan Mohammedanen.

IV. (Slot.)

De antithetische methode wordt geregeld gevolgd; wordt ook thans nog gevolgd in de sterk-Mohamme- daansche landen. Op Java niet.

De H. Schrift echter schijnt voor de eerste prediking van het Evangelie de thetische methode aan te bevelen of zelfs als eisch te stellen. Naar zielkundige beoordeeling bevat de thetische me- thode zich daarvoor aan.

De antithetische methode echter bevoelt zich aan voor lateren zendingsarbeid.

In de tweede plaats wijs ik op de waarde der antithetische methode op haar tijd. Want ook haar tijd komt in het zendingswerk onder Mohammeda- nen.

De prediking van Christus als Zaligmaker roept als vanzelf tegenstellingen op in het hart van den Mohammedaan. Zelfs een zuiver-thetische pre- diking wekt antithetische gedachten. Naast en tegenover onzen Christus plaatst de Mohammedaan zijn Mohammed. Al stellen wij hem niet voor de keus: „Christus of Mohammed", hij stelt zichzelf

voor die keus. Als het Evangelie harten bereikt, die gevangen zitten in een stelsel der dwaling, als onder den invloed van het Evangelie de tegenstel- ling ontwaakt, dan breekt de tijd der antithetische methode aan. De Christelijke prediker heeft hulp te bieden bij het afbreken van dat stelsel in de harten. Het ideale oogenblik voor de antithetische methode is de tijd der keuze, als door binnengedrongen Christelijke denkbeelden de onrust ontwaakt en de strijd in het hart begint. De antithetische me- thode kan dan hindernissen helpen wegnemen.

Dit ideale oogenblik breekt helaas bij velen nim- mer aan, en als regel gaal bij hen, bij wie het zal aanbreken, een andere tijd vooraf. Het is de tijd van tegenspraak zonder onzekerheid, van het stellen van vragen, die niet uit eigen verlegenheid om een antwoord voortkomen doch verlegenheid willen wekken. Het zal zeker telkens noodig zijn, dat de prediker toont, dat hij zijn tegenspreker antwoorden kan. Door afdoend antwoord en hel- der betoog kan hij den tegenspreker treffen en zijn vastheid van overtuiging schokken. Maar de aanval worde overgelaten aan den Mohammedaan, de Christelijke prediker bepale zich tot de verdedi- ging, al kan het nemen van het offensief een der hulpmiddelen bij de verdediging zijn.

Het debat blijft beperkt tot den kleinste mogelijke kring, richte zich liefst op de afzonderlijke per- sonen. Tot publiek debat late men zich alleen bij uiterste noodzaak verleiden. Publiek debat kan voor het zendingswerk noodig zijn, maar het zal een zeld- zame uitzondering zijn. Met de uiterste nauwkeurig- heid worde de noodzakelijkheid van publiek debat in gesproken of geschreven woord getoetst. De Mohammedaansche propaganda op Java zou zich zeker en terecht winst beloven van een publieken aanval op den Islam, zelfs van een publieke ver- dediging van het Christendom tegenover den Islam. Voor haar dan een schoone gelegenheid, het bij velen ingeslapen Mohammedaansch besef te prik- kelen en den godsdienstijver aan te wakkeren. Zij zou zeker gebruiken de door ons geboden gelegen- heid om allen, die nog niet met het Christendom kennis maakten, tegen de Christelijke propaganda te waarschuwen en hen bij voorbaat minder toe- gankelijk te maken voor den Christelijken invloed. Publiek antithetisch optreden werpt veelal aan de Mohammedaansche propaganda een bijzonder for- tuin in den schoot.

Toch mag ook verwacht worden, dat onder elk Mohammedaansch volk eens de tijd voor publiek antithetisch optreden zal aanbreken. Die tijd zal gekomen zijn, nadat heel het volk met het Evangelie van Christus zal zijn bekend gemaakt; als een sterke Inlandsche Christelijke Kerk gevormd zal zijn; als ten slotte gestreden zal worden om de volksziel. De strijd zal dan gaan om heel het volk als één samenhangend geheel. De publieke verdediging van het Christelijk geloof en de pub- lieke aanval op den Islam zullen in den regel noodig zijn om de laatste macht van den Islam over het volk te breken.

In alle Mohammedaansche landen ligt die tijd naar menselijke berekening echter in verre toe- komst. Het zal de tijd zijn, waarin de buitenland- sche Zending onder dat bepaalde volk haar taak heeft volbracht en zich teruggetrokken heeft om den verderen arbeid over te laten aan de Inland- sche Kerk. En wij, zendingsarbeiders, hebben niet eens de bevoegdheid te bepalen, welke methode die Inlandsche Kerk dan volgen zal, al mogen wij daarover thans wel nadenken en ons wel een meening vormen.

En als eens door Gods genade dat heerlijk tijd- perk onder een Mohammedaansch volk zal aange- broken zijn, dat het buitenlandsch zendingswerk ten einde is en alleen de Inlandsche Kerk den arbeid voortzet; en als deze Kerk geroepen zal zijn tot een publieke worsteling tegen den Islam om heel haar volk uit de macht van Mohammed te verlossen, moge Christus dan aan haar verleenen de wijsheid, de volharding en de liefde, die daarbij noodig zullen zijn. Ja, de liefde bovenal!

Solo.

H. A. VAN ANDEL.

PERS-SCHOUW.

Is dit een voorbeeld?

Deze vraag leggen wij aan onze lezers voor, naar aanleiding van het volgende bericht.

Misschien weet iemand een antwoord, op grond van ervaring?

Prof. Dr. W. J. Aalders,

Op 1 Oct. a.s. zal Prof. Dr. W. J. Aalders, tot nu toe kerkelijk hoogleraar te Groningen, het ambt van gewoon hoogleraar in de Godgeleerd- heid aan de Rijksuniversiteit aanvaarden zonder een rede uit te spreken.

B. W.

BOEKBESPREKING.

„De Evangelisatie der Gereformeerden en Gereformeerde Evangelisatie." Eenige beden- kingen tegen de huidige Evangelisatie-bewe- ging, door Dr. K. J. Kapteyn, Firma H. Tulp, Zwolle.

Inzover Dr. Kapteyn er nadruk op legt, dat ieder geloovige tot plicht heeft te evangeliseren, kan men hem niet hartelijk genoeg bijvallen.

Maar wanneer hij er zich tegen verzet, dat de evangelisatie roeping zou zijn der kerk, zijn zijn ar- gumenten meer fors, dan krachtig.

Moge het besluit der Synode van Utrecht voor Dr. Kapteyn medebrengen de besiediging van dezen strijd. HEPP.

KERKNIEUWS.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Beroepen te:

Alblasserdam: G. J. Goede te Westzaan.
Apeldoorn: J. Ubels te Varsseveld.
Culemborg: J. H. Jonker te Voorburg.
Engwierum: cand. H. de Jong te Oudega (Fr.)
Nieuw-Buinen: cand. H. de Zwart te Hallum.
Silvold-Geddingen: K. K. Troost te Naaldwijk.
Twijzel: cand. H. de Zwart te Hallum.
Wansword: J. H. A. Bosch te Nijverdal.

Aangenomen naar:

Ouderkerk aan den IJssel: J. van der Sluis te Goudereu.

Bedankt voor:

Vlaardingen: P. C. de Bruyn te Oudewater.

Afscheid van:

Vreeswijk: K. v. d. Veen, Tekst Doot, 32:4a.

Jubiläum, Da G. Broekhuizen te Aduard heeft Vrijdag 18 Nov. a.s. zijn gouden ambtsfeest te vieren.

CHR. GEREFORMEERDE KERK.

Beroepen te:

Grand Rapids (Michigan, N.A.) (Ned. Ger. Gen.): D. J. van Brummelen te Boekoop.

Aangenomen naar:

Dokkum (2e beroep): W. Vos te Drachten.

Intrede te:

Schiedam: J. W. van Ree, Tekst Hand. 10:33b.

NEDERLANDSCHE HERVOORMDE KERK.

Oriental te:

Workum: R. Dijkstra te De Krim, H. te Winkel te Vollenhoven en A. J. van Wijngaarden te Westmaas.
Gorinchem: F. Kijlenbelt te Feyenoord, A. F. P. Pop te Nijkerk (Gld.) en G. J. Koolhaas te Oldebroek.

Beroepen te:

Oultgensplaat: D. Plantinga te Elburg.
Ommer: A. G. Bruins te Steenwijk.
Scharnegoutum: A. J. Wormgoor te Alblasserdam.
Suameer: A. Kardijs, cand. te Delft.
Waddingsveen: J. C. van Apeldoorn te Voorthuizen.

Aangenomen naar:

Wijk bij Duurstede: A. Buurman te Garip.

Bedankt voor:

Goudriaan: C. J. van der Graaf te Kockengen.
Hijksom: R. Dijkstra te De Krim.
Oultgensplaat: D. Plantinga te Elburg.
Wierden: C. J. van der Graaf te Kockengen.

Intrede te:

Amsterdam: G. A. den Hertog, Tekst 1 Cor. 1:25.
Bloemendaal: J. C. van Dijk, Tekst 1 Joh. 1:1-3.

Afscheid van:

Haarlem: Joh. Stehouwer, Tekst 1 Joh. 2:28.

Geestelijke verzorging van de Ned. Gerefor- meerden in Noord-Frankrijk.

De laatste Generale Synode heeft zich o.a. bezig gehouden met de overweging der vraag, of door onze Kerken iets gedaan moet en kon worden voor de geestelijke verzorging der Nederlandsche Gereformeerden, die tijdelijk in België of Noord-Frankrijk werkzaam zijn o.a. bij het herstel der verwoeste gebieden. Aan onze Kerk is opgedragen, na te gaan in hoeverre dit noodig en mogelijk is. Daarom verzoeken wij aan alle kerkeraaden, wien bekend is, dat leden hunner gemeente derwaarts met dat doel vertrokken zijn, ons zoo spoedig mogelijk te willen inlichten over hun namen en adressen. Wij roepen dringend de medewerking der kerken in, om door haar berichten in staat gesteld te worden onze opdracht te vervullen. Men zende bedoelde mededeelingen aan laatste ondergetekende, Weersingel W. Z. 41.

De Kerkeraad der Geref. Kerk te Utrecht.

J. C. DE MOOR, h. t. praeses.
H. KAAJAN, h. t. scriba.

Utrecht, 20 October 1923.

Vriendelijk verzoek aan de verschillende Kerkbodeu, deze oproeping te willen overnemen.

De HOFBERG-Orgels

zijn de voornaamste instrumenten van den tegenwoordigen tijd.

Firma A. DE ZEEUW (N. G. Klijn)
Rosestraat 42a - Rotterdam